

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De heer F. Rijkaart
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 3 februari 2026

betreft Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement inzake de wijziging van de Europese Kiesakte

ons kenmerk 179702

Geachte heer Rijkaart,

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben in hun commissievergadering van 27 januari 2026 gesproken over de Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement inzake de wijziging van de Europese Kiesakte. De commissie heeft haar leden de mogelijkheid gegeven om naar aanleiding van deze wetgevingsresolutie vragen te stellen. De leden van de **BBB**-fractie, met aansluiting van het lid van de OPNL-fractie, hebben van deze geboden mogelijkheid gebruik gemaakt.

In de huidige Nederlandse systematiek wordt vervanging bij zwangerschap en bevalling juridisch vormgegeven als een tijdelijk ontslag, waarbij een opvolger van de kieslijst de zetel inneemt. Dit suggereert dat men het ambt volledig verlaat in plaats van tijdelijk rust neemt voor zorgtaken. De duur van het ontslag is niet flexibel en bedraagt exact 16 weken. Dit kan maximaal drie maal in de periode waarin de volksvertegenwoordiger is gekozen. Ook beperkt het zich tot ziekte en zwangerschap waarvoor een doktersverklaring noodzakelijk is. Huisartsen willen hier niet in alle gevallen aan meewerken.

Het initiatiefvoorstel-Chakor¹ wil dit moderniseren, maar stuit daarbij op de noodzaak van een zware Grondwetwijziging omdat in de huidige Grondwet vervanging zeer strikt wordt beperkt tot ziekte en zwangerschap. Dit is juridisch gezien een zuivere, maar tevens complexe en lange, weg. Deze leden vragen zich af of de wetgevingsresolutie van het Europees Parlement in bepaalde gevallen een uitkomst kan bieden voor de Nederlandse situatie. In de EU wordt namelijk gekeken naar stemmen bij volmacht (proxy voting), wat als een eenvoudiger alternatief kan worden gezien voor de formele tijdelijke vervanging die we in Nederland kennen. Het Europees Parlement heeft onlangs besloten de regels rondom moederschapsverlof te versterken door een systeem van stemmen bij volmacht te introduceren. In plaats van de zetel tijdelijk af te staan aan een opvolger, kan een lid dat zwanger is of is bevallen haar stemrecht overdragen aan een ander lid naar keuze. Dit kan gedurende maximaal drie maanden vóór de verwachte bevalling en tot zes maanden erna. Het stelt leden in staat hun mandaat volledig uit te oefenen zonder dat er een formele vervangingsprocedure aan te pas komt. Dit is ook interessant omdat de huidige procedure voor formele vervanging voor kortere periodes niet uitvoerbaar is. Naar aanleiding van de EU-besluitvorming hebben de leden van fractie van de BBB de volgende vragen.

¹ Kamerstukken II 2025/26, 36837, nr. 2.

datum 3 februari 2026

ons kenmerk 179702

blad 2

Bent u het met deze leden eens dat modernisering van de huidige regeling gewenst is? Is tijdelijke stemoverdracht in Nederland praktisch mogelijk te maken zonder een zware Grondwetswijziging? Zo ja, wat is daarvoor nodig?

In welke situaties, behalve zwangerschapsverlof, zou tijdelijke stemoverdracht nog meer een oplossing kunnen zijn (denk bijvoorbeeld aan mantelzorg)?

Waarom is tijdelijke stemoverdracht in Nederland (nog) niet mogelijk? Wat zijn de bezwaren daartegen? Hoe kan aan deze bezwaren tegemoet gekomen worden (bijvoorbeeld door een maximum te stellen aan het aantal keren dat een ambtsdrager gebruik maakt van deze mogelijkheid of de vervanging te beperken tot specifieke situaties), met andere woorden: wat kan er wel?

Het Adviescollege rechtspositie politieke ambtsdragers heeft gesuggereerd dat voor kortere verlofvormen (zoals het geboorteverlof van zes weken) tijdelijke stemoverdracht een oplossing zou kunnen zijn. Bent u bereid onderzoek te (laten) doen naar de mogelijkheden van tijdelijke stemoverdracht in Nederland? Graag ontvangen de leden een toelichting.

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

I.M. Lagas MDR

Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken